

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 3. De violatione Iustitiæ, hoc est de Iniuria; quomodo inferatur infanti, impuberti, consentienti, no[n]dum natis: & de voluntate formali requisita tum in ordine ad iustitiam cum ad obedientiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

ciendum bonum , nisi vo-
lenti .

C A P V T III.

*De violatione Iustitiae, hoc est de
Iniuriis; quomodo inferatur in
fanti, impuberi, consentienti, nō-
dum natis: & de voluntate
formali vel virtuali requisito
tum in ordine ad iustitiam,
cum ad obedientiam.*

27 **A** Diniuriam non re-
quiritur vt Domi-
nus sit positivè inuitus, sed satis
est si absque cōsensu ipsius fiat
aliqua actio cuius dominium
morale est apud ipsum . Sicut
enim actio nō potest fieri phy-
sicè sine influxu illius in cuius
potestate physica est, ità non
potest

potest fieri moraliter sine concursu illius voluntatis in cuius potestate morali est. Ideò definitio furti latè accepti tradita à Iuristis, quod nimirum sit *cō-tractatio rei alienæ inuito domino, ex animo lucrandi*, explicanda est negatiuè, vt ly, *inuito domino* significet *non consentiente* sicut, è contrario definitio Aristotelica violenti, *quod procedit ab extrinseco, nullam vim conferente passo* à multis explicatur positiue ità, vt significet *resistēte passo*. Illam porrò Iuristarum definitionem indigere hac explanatione est certum: Alioquin infanti, qui non potest esse inuitus, non posset fieri furtum; neque posset etiam furtum cōmitti iu hæreditate iacente, quam nemo adhuc adiuit, ac
proin-

proinde quæ caret domino . Et licet respondeant, hæreditatem iacentem esse in dominio personæ fictæ, quam lex supponit, tamen si res explicetur sine fictione, ac metaphoris, quando nemo est dominus, iniuria fit omnibus ijs, qui habent ius ad eundem iacentem hæreditatem. Quod si hi nō sint adhuc nati, ut si qui s&lapidaret fidei commissum relictum filijs nascituris,) iniuria fit reipublicæ, apud quam est illud ius . sed restitutio est facienda filijs nascituris . quia id ipsum vult reipublica .

28 Quod si furtum fiat infanti, iniuria quidem fit ipsi, sed non quatenus fit contra voluntatem ipsius, sed quatenus fit contra voluntatem reipublicæ .

publicæ . Cum enim infans nō
habeat voluntatem; non potest
eius voluntas esse regula earū
actionum; quæ sunt in dominio
infantis de iure gentium . Et li-
cèt dicant aduersarij, illud fur-
tum esse contra voluntatem,
quam præsumitur infans habi-
turus si polleret vsu rationis;
tamen hæc responsio refellitur,
quia etiam si ego, per reuela-
tionem Dei haberem certitudi-
nē, quod si infans haberet vsū
rationis consentiret, facio iniu-
riam furando; ergo iniuria nō
fit ex eò, quia actio sit contra
voluntatem præsumptam; alio-
quin, cū præsumptio non va-
leat vbi est certitudo de oppo-
sito, in prædicto casu non fieret
iniuria . Infans ergo habet qui-
dem dominium etiam bonorū

exteriorum, cum dicat Aposto-
lus: *quanto tempore heres paruu-
lus est, nihil differt à seruo, cum
sit dominus omnium*: verū tamē
cum harum rerum dominium
non possit obtinere modis il-
lis, quos natura constituit, per
propriam voluntatem, obtinet
illud per voluntatem reipubli-
cæ, & de iure gentium .

29 Respublica enim ita est
constituta ab hominibus, vel
potius à Deo, vt sit domina om-
nium rerum exteriorum quò
ad aliquos effectus; potest enim
illas in casu necessitatis in suā
utilitatem conuertere. Auctori-
tate huius reipublicæ applicā-
tur bona infanti post mortem
patris, perinde ac si ille infans
aliquo ex modis institutis à le-
ge naturæ acquisiuisset sibi illa
bo-

bona; & redditur iniustum vnicuique eadem bona contrectare cum damno infantis, & in quolibet casu in quo prudenter ille censeretur inuitus. Perfur- tum tamen iniuria fit infanti, non reipub. licet fiat contra voluntatem reipub. non infan- tis; quia infans est dominus in ordine ad illas actiones. Quod si aliquis accipiat bona impu- beris ex eius consensu, adhuc illi facit iniuriam; quia respubli- ca reddidit talem consensum nullum, vnde contrectat rem alienam sine consensu valido domini. Si verò accipiat rem minoris ex dono, & voluntate ipsius sine legitimis solemnita- tibus, non facit iniuriam, sed facit contractum irritabilem arbitrio domini, quia sic respubli-

publi;

48 *Liber Quartus*
publica constituit.

30 Non tamen omnes actiones, quæ fiunt circa corpus, aut bona carentis vsu rationis, sunt iniustæ eo quod deficiat positivus domini consensus: nõ enim ille est à natura cõstitutus dominus in ordine ad eas actiones quas licitas esse est in apertum bonum ipsius: hoc quippò dominium esset illi noxiũ. Quo circa, si ad vitam pueri salvandam necesse sit illum magno dolore afficere, aut eius digitũ secare, non fit illi iniuria, etiam si per revelationẽ Dei sciretur quòd si puer vteretur voluntate, id non permetteret.

31 Colligitur ex dictis, aliud discrimen inter vitandam iniuriam, & inobedientiam non consistere in eo quòd ad vitandam iniu-

iniuriam sufficiat, dominum
non esse positiuè inuitum, ad
vitandam inobedientiam re-
quiratur superiorem esse po-
sitiuè volentem hic & nuno
dispensare. Nam tam in ma-
teria iustitiæ, quàm in mate-
ria obedientiæ requiritur vo-
luntas aliqua positiua, & in
neutro casu requiritur expli-
cita, & formalis, sed sufficit
implicita, & virtualis. Hæc
porrò voluntas virtualis, &
implicita, qua amicus e. g.
consentit in vsum sui pallij,
consistit in hoc, vt dependen-
ter à voluntate, quam habitua-
liter habet, & quam vltima vi-
ce formaliter habuit erga me,
sit ità dispositus, vt illam non
mutando, non possit physicè
velle, vsum sui pallij esse mihi

C

iniu.

iniustum. Illud enim virtualiter volumus, quod non possumus nolle formaliter in sensu composito cum eo, quod formaliter volumus. Idem proportionaliter applicandum est materiae obedientiae.

32 Differentia tamē quaedam materialis est inter iustitiam, & obedientiam, difficilius enim praesumi potest superiorem esse contentum ut egrediar domum non petita facultate, quam praesumi possit dominum esse contentum, ut utar pallio sine explicito consensu ipsius. Superior enim exigit cultum, quo subditus se illi subijciat petendo licentiam; & quia dare ansam istis praesumptionibus euertit regularem disciplinam, & perfectionem obedientiae, quam praesumitur

mitur

mitur superior velle exactè custodiri, non potest præsumi, illū esse contentum vt subditi hæc faciant facultate non petita. Hæ verò rationes non valent in domino. Ad transferendum tamen dominium, ne formalis quidem voluntas sufficit, nisi intimata. Non enim expedit, vt dominus priuetur iure & dominio nisi dederit signa exteriora, quibus constet, eum voluisse se tali iure priuare, & illud in alium transferre. Ius enim debet esse aliquid sensibile exterius; vt hoc modo possit iudex creatus de illo sententiam ferre; atque adeo est commune axioma Iuristarum: dominia non debere esse in incerto: propter quā incertitudinem vitandam tanquam reip. noxiam,

C 2 indu-

52 *Liber Quartus*
inductæ sunt præscriptiones,
per quas dominus legitimus
priuatur suo dominio etiam si-
ne sua culpa.

C A P V T I V.

*De obligatione requisita ad exer-
citiu Iustitiæ commutatiuæ:
ubi quomodo, sit actus iustitiæ
anticipata solutio; non verò ite-
rata.*

33 **I**ustitiæ commutatiuæ
non supponit obliga-
tionem ità rigorosam, vt si ab-
stineam ab actione peccē. Non
satis id probatur, quia debitor,
si anticipet solutionem, exercet
actum iustitiæ, & tamen si tunc
non soluat, non peccat. Nā re-
sponsio in prōptu est; verè enim
tene-